

СЪДЪРЖАНИЕ

Съобщения...2

Конкурси...4

Изкуство, думи...7

Хроника...23

Изкуство, думи...24

Програма, IN MEMORIAM...32

Редактор:

Румена Калчева
Марияна Аврамова

Оформление:

Александър Стефанов

Коректура:

Мариела Янакиева

Снимки:

Дени Кръстев

На корицата:

Агата Гертхен
„Тя – Умножена I“

За контакти и реклама:

тел. 02) 948 37, вътр. 14

02) 943 44 21

факс: 02) 946 02 12

press@sbhart.com

ИнфоСБХ

ISSN 1313-9622

Захари Зограф – „Автопортрет“, детайл

СБХ, 1504 София, ул. „Шипка“ 6

**СЪЮЗЪТ НА БЪЛГАРСКИТЕ ХУДОЖНИЦИ
ОБЯВЯВА КОНКУРС МЕЖДУ ЧЛЕНОВЕТЕ НА СБХ
(10 ДУШИ) ЗА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ ОТ ДВА МЕСЕЦА
В СИТЕ ЕНТЕРНАСИОНАЛ ДЕ-3-АР ПАРИЖ,
ЗА МЕСЕЦ И ПОЛОВИНА В КЮНСТЛЕРХАУЗ ШВАНДОРФ,
ГЕРМАНИЯ (2-МА ДУШИ) И ЗА ЕДИН МЕСЕЦ В БАВАРИЯ, ГЕРМАНИЯ
(1 ХУДОЖНИЧКА) ПРЕЗ 2012 Г.**

Тази година изложбата конкурс ще се състои в началото на месец септември, защото първите художници, спечелили конкурса за Париж, заминават през месец януари 2012 г. Приемането на творбите и документите е на 7 септември 2011 г. от 11 до 17 ч. в галерията на ул. „Шипка“ 6. Подробности ще бъдат отпечатани в следващия бюлетин.

**РЕШЕНИЯ И ВЪПРОСИ,
ОБСЪЖДАНИ ОТ ИБ И УС НА СБХ
ОТ 27.04.2011 ДО 19.05.2011**

1. Избор на зам.-председатели на УС на СБХ и членове на ИБ. (информацията е публикувана в последния брой на бюлетина)
2. Разглеждане на споразумение и провеждане на преговори със съдружника на СБХ „Ара Арт Колорс“ ООД в общото дружество „Ара СБХ Художник“ ООД. Изслушване на управителя на „Ара Арт Колорс“ Румен Атанасов.
3. Избор на Стопански съвет: председател – Анжело Красини, членове – Александър Радославов, Богомил Живков, Ивайло Дженов, Нели Пушева, Цвятко Остоич.
4. Избор на представители на СБХ в Съвета на директорите на „СБХ Кариера“ АД (Илиенци): Анжело Красини и Ивайло Дженов.
5. Разглеждане и приемане на правилника за дейността на УС на СБХ.
6. Зам.-председателят на УС по стопанската дейност Анжело Красини информира членовете на УС за финансовото състояние на СБХ към 16.05.2011.
7. Избран е Съвет на фондация „Поддържане на изкуството в България“ (ПИБ) в състав: Александър Радославов, Димитър Грозданов, Долорес Дилова, Стефан Божков, Филип Зидаров, Христо Харалампиев.
8. Избор на представители на СБХ в Агенция София Прес: Анжело Красини, Любен Генов, Цвятко Остоич и представител на КК на СБХ.
9. Сформира се работна група, която да осъществява връзка с Министерство на културата и Народното събрание в състав: Александър Радославов, Весела Христова-Радоева, Велислав Минев, Любен Генов, Цвятко Остоич.
10. Председателят на Агенция за авторски права ИЗА АРТ Ал. Радославов уведоми УС за дейността на Агенцията.
11. По искане на Министерство на културата ИБ на СБХ предложи за награда на Министерството по случай 24 май Йордан Кацамунски и Милко Божков.
12. Прие се решение от ИБ за участие на СБХ в организирането и провеждането на ОХИ „Пейзаж“ в град Видин, като СБХ ще връчи награда от 800 лева.
13. В процес на приключване е ремонтът на апартамент на ул. „Шипка“ 18, дарен от Славка Денева на СБХ.
14. Предприети са стъпки за създаването на нов графичен стандарт на СБХ.
15. Започна подробен оглед на имотите на СБХ.

ОТЧЕТНО-ИЗБОРНИ СЪБРАНИЯ НА СЕКЦИИТЕ:

Заседателна зала на СБХ – „Шипка“ 6, IV етаж

27 юни – 16 часа – секция „Текстил“;	29 юни – 15 часа – секция „Живопис“;
4 юли – 16 часа – секция „Сценография“;	5 юли – 14 часа – секция „Скулптура“;
6 юли – 15 часа – секция „Керамика“;	7 юли – 16 часа – секция „Критика“;
8 юли – 15 часа – секция „Графика“;	8 юли – 17 часа – секция „Дърворезба“

**ПЪРВО НАЦИОНАЛНО БИЕНАЛЕ НА РИСУНКАТА
ВЕЛИКО ТЪРНОВО, 2011. СЕПТЕМВРИ – ОКТОМВРИ
ИЗЛОЖБЕНИ ЗАЛИ „РАФАЕЛ МИХАЙЛОВ“
УЛ. „РАФАЕЛ МИХАЙЛОВ“ 1
ВЕЛИКО ТЪРНОВО**

СТАТУТ

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ:

Първото национално биенале на рисунката 2011 г. се организира от Община Велико Търново, Министерство на културата, Съюз на българските художници, ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“ и се провежда под патронажа на кмета на гр. Велико Търново.

Представя постижения в областта на рисунката, като стимулира творческите изяви и контакти на българските художници.

В биеналето могат да вземат участие всички, които приемат условията на този статут.

II. ОТКРИВАНЕ:

1. Първото национално биенале на рисунката В. Търново, 2011 г. се открива на 6 септември 2011 г. в изложбени зали „Рафаел Михайлов“ В. Търново.

2. Творбите за биеналето се приемат по график в Изложбени зали „Рафаел Михайлов“, гр. В. Търново, ул. „Рафаел Михайлов“ 1.

3. Срок за получаване на рисунките – 11 – 17 юли 2011 г.

4. Адрес: *Национално биенале на рисунката
Изложбени зали „Рафаел Михайлов“
ул. „Рафаел Михайлов“ 1
5000 В. Търново, България
Тел./Факс: 062/621525, 062/638939
e – mail : hall_r.mihailov@abv.bg*

5. Авторите сами поемат разходите за транспортиране на творбите до посочения адрес и обратно. Те отбелязват във формуляра начина на връщане, като изпращат сума от 10 лв. по банков път, включваща опаковане, експедиция и пощенски (куриерски) разноски. Същите могат да получат творбите си лично.

Рисунки с неуредени разноски за връщане се регистрират във фонда на биеналето.

III. УСЛОВИЯ ЗА УЧАСТИЕ:

1. Такса за участие 20 лева.

Тя се заплаща по банков път на следната банкова сметка:
IBAN: BG62CECB979040C6986500
BIC: CECVBSGSF

На името на: Мария Димитрова Маринова

Таксата за участие е за издаване на каталог.

При отхвърляне на творбите тя не се възстановява.

2. Всеки участник може да изпрати максимум 2 рисунки, създадени през последните две години. Размерът на творбите трябва да бъде 70/50 см, без рамка и паспарту.

Допускат се и творби до 150 см на дългата страна, но задължително трябва да бъдат подготвени за експониране. Рисунките трябва да са оригинали, да са подписани от автора и да са негова собственост. Те не трябва да са участвали или награждани в други изложби и конкурси.

Не се допускат студентски творби и дипломни работи. Техники – класически на хартия (без винил, компютърна обработка, принтер, фотографски прийоми) .

3. Етикетите на творбите трябва да се залепят на обратната страна на рисунките и да бъдат попълнени четливо с печатни букви на български език. В етикета авторът посочва име, наименование на творбата, година на създаване, техника и адрес.

4. Творбите се придружават задължително от банкова разписка за платена такса и формуляр за участие. В него авторът дава съгласие или несъгласие творбите му да бъдат откупени и сам определя цената в български лева.

Данните от формуляра се включват в каталога и други публикации, свързани с биеналето.

5. Рисунките се изпращат в тубус или между две твърди плоскости.

6. Творбите се журират от селекционно жури.

Неприетите рисунки се връщат с всички останали след закриване на биеналето за сметка на авторите.

7. Журито е съставено от по един представител на институция. Председателят на селекционното жури се назначава от председателя на СБХ и е член на УС.

Решенията на журито не подлежат на обжалване.

8. Наградите са: – *Награда на Министерството на културата – 500 лв.*

– *Награда на Съюза на българските художници – 500 лв.*

– *Награда на Община Велико Търново – 500 лв.*

– *Награда на ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – 500 лв.*

Наградите могат да подлежат на актуализация ежегодно.

9. Всеки участник получава каталог.

IV. ДРУГИ

1. Организаторите на биеналето гарантират за сигурността на получените творби от датата на приемането до датата на връщането им.

Те не поемат отговорност за творби, повредени или изгубени по време на транспортирането им.

2. Организаторите запазват правото си да фотографират или публикуват фотографии на рисунките за нуждите на каталога или с цел реклама на биеналето.

V НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА ИЗЛОЖБА „ПЕЙЗАЖ“ – ВИДИН 2011 ПОСВЕЩАВА СЕ НА 130-ГОДИШНИНАТА ОТ РОЖДЕНИЕТО НА НИКОЛА ПЕТРОВ

Националната изложба „Пейзаж“ се осъществява с идеята да създава нови културни връзки и взаимоотношения, нови съвременни произведения на българската пейзажна живопис.

СТАТУТ

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ:

1. Организатори на Националната изложба „Пейзаж“ са: Община Видин, Съюз на българските художници и Художествена галерия „Никола Петров“ – Видин.

2. Националната изложба „Пейзаж“ се провежда на всеки 3 години.

3. Журирането на творбите за участие и наградите на Националната изложба „Пейзаж“ се определят от жури, утвърдено от Председателя на Съюза на българските художници.

4. Експозицията се подрежда в залите на Художествена галерия „Никола Петров“ Видин с възможност за представяне и на „Шипка“ 6, София.

5. Откриване на изложбата – 30.09.2011 г. от 17.30 часа.

6. Закриване на изложбата – 30.11.2011 г.

II. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА УЧАСТИЕ

1. Право за участие имат художници от цялата страна, които приемат условията на този статут.

2. Приемане на творбите на 19 и 20.09.2011 г. на адрес: 1504 София, ул. „Шипка“ 6, Съюз на българските художници. Представителствата или отделни автори могат да ги изпратят и на адрес: 3700 гр. Видин, пл. „Бдинци“ 2, Художествена галерия „Никола Петров“.

3. Журиране на творбите – на 23.09.2011 г. от 11.00 часа в Художествена галерия „Никола Петров“ – Видин.

4. Няма ограничение за размера на творбите.

5. Представените творби трябва да са авторски и собственост на художника.

6. Всеки автор може да участва с не повече от 2 произведения живопис.

7. Всеки автор трябва да представи с творбите си попълнен и залепен на гърба на творбата формуляр за участие, в който се изписва:

– име, фамилия

– наименование на творбата

– размер

– адрес и телефон

8. Съюз на българските художници – София събира и транспортира творбите до Видин и обратно след закриване на експозицията.

9. Организаторите не поемат отговорност за проблеми, възникнали по вина на пощенските и куриерски служби.

10. Ако авторът желае, може да направи дарение на Художествена галерия „Никола Петров“ – Видин, като получава сертификат от галерията.

III. НАГРАДИ

Наградите за пейзаж са на името на Никола Петров – един от най-големите майстори на българския пейзаж, родом от Видин и патрон на художествената галерия в града.

– награда на Община Видин – 1000 лева

– награда на СБХ – 800 лева

– други награди
Наградените творби остават собственост на Художествена галерия „Никола Петров“ – Видин и на СБХ– София.

ЗАБЕЛЕЖКА: Предвид размера на колата, с която ще се транспортират работите, най-дългата страна не трябва да надвишава 1.90 м.

За контакти: *Художествена галерия „Никола Петров“*

пл. „Бдинци“ 2

3700 Видин

директор: Славчо Стаменов тел.: 094/ 601 708

ЦЕНИ ЗА НОЩУВКА В ТВОРЧЕСКИТЕ БАЗИ НА СБХ

Съгласно решение на ИБ на СБХ, протокол № 2 от 02.05.2011 г., се въвеждат следните цени за една нощувка при ползване на творческите бази през летния сезон, считано от 1 юни 2011 г.:

1. За базите в Балчик (извън смените за летуване), Боженци, Велико Търново и София: – за членове на СБХ и семействата им – 9 лв.;

– за членове на ТФ и семействата им – 10 лв.;

– за външни лица – 14 лв.;

2. За база Балчик:

I-ва смяна: 15 юни – 28 юни; **II-ра смяна:** 30 юни – 13 юли; **III-та смяна:** 15 юли – 28 юли; **IV-та смяна:** 30 юли – 12 август; **V-та смяна:** 14 август – 27 август; **VI-та смяна:** 29 август – 11 септември; **VII-ма смяна:** 13 септември – 26 септември.

Цени за нощувка: легло – 11 лв. за членове на СБХ и семействата им; 12 лв. за членове на ТФ и семействата им; 16 лв. за външни лица.

3. За база Шкорпиловци: от 1.06.2011 г. до 27.09.2011 г., смени по 7 или 14 дни.

Цена за нощувка: 10,90 лв. с ДДС – легло за членове на СБХ и ТФ и семействата им плюс 3 лв. с ДДС – режийни разходи;

Цена за нощувка: 22 лв. с ДДС – легло за външни лица;

Цена за пълен пансион: 31 лв. с ДДС (включваща нощувка, закуска, обяд, вечеря и режийни) за членове на СБХ и ТФ и семействата им;

Цена за пълен пансион за деца до 12 г.: 25,50 лв. с ДДС (включваща нощувка, закуска, обяд, вечеря и режийни);

Цена за полупансион: 26 лв. с ДДС (включваща нощувка, закуска, вечеря и режийни) за членове на СБХ и ТФ и семействата им;

Цена за полупансион за деца до 12 г.: 21,50 лв. с ДДС (включваща нощувка, закуска,

вечеря и режийни).

4. За база Созопол:

Цени за нощувка	членове на СБХ и семействата им	Външни лица
15 май – 30 юни	25 лв. стая за двама 30 лв. ателие за двама	50 лв. 60 лв.
1 юли – 15 септември	35 лв. стая за двама 40 лв. ателие за двама	70 лв. 80 лв.
след 15 септември	25 лв. стая за двама 30 лв. ателие за двама	50 лв. 60 лв.

цена за дете до 12 г. –10 лв. за допълнително легло

Забележка: 1. *Предоставя се закуска по желание на стойност 3,50 (три лева и 50 ст.) на човек, която се заплаща на място в базата в гр. Созопол.*

2. *Таксите за почивките за базите в Шкорпиловци, Балчик и Созопол се заплащат до 13-то число на месеца, предхождащо времето на смяната, в счетоводството на СБХ, при Дияна Велкушанова след подписване на декларация и представена квитанция за платен членски внос за текущата година.*

5. За КК „Албена“ – хотел „Фламинго“ – предоставени 2 стаи:

Цена за нощувка: от 1 юни до 30 септември – 50 лв. за стая за двама за членове на СБХ и семействата им;

Цена за нощувка: от 1 юни до 30 септември – 70 лв. за външни лица.

Информация и заявка: Дияна Велкушанова – счетоводител при СБХ, ул. „Шипка“ 6 ет.4 тел.: 846-5109; 94837-42

СЪЮЗ НА БЪЛГАРСКИТЕ ХУДОЖНИЦИ МЕСЕЦ ЮЛИ 2011 ГОДИНА УЛ. „ШИПКА“ 6

Изложба – НХА бакалаври 2011, 2 и 3 етаж, 1 – 7 юли, откриване – 18 ч.

Изложба – „110 години Илия Бешков“, 1 етаж, 11 – 28 юли, откриване – 18 ч.

Изложба на секция „Текстил“, 3 етаж, 12 – 29 юли, откриване – 18 ч.

Изложба на секция „Дърворезба“, 2 етаж, 13 – 29 юли, откриване – 18 ч.

Изложба – плакат, карикатура Велко Велков (1946 – 2011), 4 етаж, 15 – 29 юли, откриване – 18 ч.

ИЗЛОЖБЕНА ЗАЛА „РАЙКО АЛЕКСИЕВ“ УЛ. „РАКОВСКИ“ 125

Изложба – живопис на Чавдар Петров, 14 – 30 юли, вернисаж – 14 юли от 18 до 20 ч.

ГАЛЕРИЯ – КНИЖАРНИЦА СОФИЯ ПРЕС, УЛ. „СЛАВЯНСКА“ 29

Изложба – живопис на Николай Попов (1920 – 2006), 13 – 29 юли, откриване – 18 ч.

МЕТАМОРФОЗИ В „РИСУНКИ“

Притежаващ несекващо любопитство, амбиция за новаторство и отговорност пред себе си и пред изкуството, на което се е посветил, Христо Харалампиев е вътрешно неспокоен творец, носещ в себе си естетическа провокация, автор, който се втурва в неизвестни и неизследвани духовни пространства, художник, който търси и си поставя сериозни пластични задачи.

Израз на тази номадска невъздържаност е и серията голи тела, представени в настоящата изложба в галерия София Прес. И въпреки че голото тяло като пластичен проблем занимава автора отдавна, в тази изложба рисунките, изпълнени в сух пастел върху картон, онагледяват един нов етап в развитието на артистичните му търсения. Той им придава нови човешки и пластически стойности, различни от познатите ни досега.

Тези на пръв поглед класически рисунки представляват един своеобразен диалог между живопис, рисунка и скулптура. Този диалог е новаторски за новото време най-вече като опит да изрази душевността на новия човек. Този диалог не само провокира публиката, но и подсказва отговори, необходими за новото време.

Нещо древно и вечно има в тези сурови, експресивни тела, в тези мъже и жени, представени в разнообразни и сложни пози, които се раждат от скални отломъци и заживяват в човешка плът като състояния. Различното пластично внушение при разработка в човешката фактура и фактурата на скалните отломъци е почти незабележимо. Синтезът между тях е повече от очевиден, те са хармонизирани помежду си, което ги прави единни в целостта си. Сблъсъкът между мъжа и жената, тяхната неизбежна свързаност и тяхната противоречива природа е показана като две фигури в позитив и негатив. Човекът тук интересува художника не толкова със своето психологично съдържание, а като съвършен израз на тази сурова действителност, на тази рационална структура, каквато представлява светът. Съвършенството за Харалампиев не е в красотата, а в конструктивността на тялото, не в идеалната, а в логическата му завършеност. Подобна трактовка превежда съвременното схващане за човека не като крайна цел или куриоз на природата, а като неин елемент, подчиняващ се на всеобщите закономерности.

В тези композиции всеки елемент е значим като градивна част на цялото. Всяка извивка и движение на формата в рисунките следват вътрешна композиционна логика. Тук откриваме едно друго ниво на натура, тя е само повод и чрез композицията авторът успява да се отдалечи от нея. Вниманието му се насочва към разработка на пространствено-пластическите структури. Енергията на формата, линията, която издава мълчалив, но дълбок вътрешен живот, колоритът, който е важна особеност в това сложно конструирано композиционно пространство, дълбочината на тона, играта на светлосенките, хармонията и динамиката на анатомичните форми, говорят за един стремеж в художника да премине отвъд натурата и материята, отвъд постижимото и познатото – там, където е животът на истинското изкуство.

Пътят на творчеството на Христо Харалампиев е неразделното спояване на съвършена форма и духовно съдържание. Фигурите в представените тук композиции заемат свое собствено пространство и време: вгълбени в самите себе си, обърнати към един вътрешен свят, те отразяват дълбоки душевни движения, трайни състояния, една застинала динамика, която крещи, породена преди всичко от интензивността и гъстотата на вплетените емоции, които ни подсказват за вътрешния свят на самия автор. Всички знаем преповтаряната истина, че рисунката е най-искреният автограф на художника, че не е възможно да излъжем при чистата рисунка. Творбите в тази изложба са като един неповторим урок по изкуство, като едно доказателство, че ценностната система на пластически и човешки стой-

ности е още жива и непреходна. Изпълнени с богата пластична култура, дълбочина в изучаването на човешкото тяло, съхранена духовна енергия и многопластови внушения, тези рисунъчни отломъци действат като откровение, откровение, което настоява за най-важния извод, а именно как трябва да се пристъпва към изкуството на чистата рисунка със страст, висок професионализъм и истинска артистична всеотдайност.

Теодора Илиева

Здравко Здравков – „Каменни импровизации“

ЕДНА ИЗЛОЖБА И ДВА ПРОЕКТА

Мирена Златева и Здравко Здравков

На 16 май 2011 година в галерия „Алма Матер“ на Културен център при СУ „Климент Охридски“, София, се откриха два проекта скулптура в една изложба – инсталацията на Мирена Златева „Ангели“ и експозицията „Каменни импровизации“ на Здравко Здравков. В огледално обособените стъклени пространства на галерията двата проекта, заявени първоначално поотделно, се състояха едновременно. Особено любопитна се оказва симбиозата между двете изложения. Леките, ефирни и почти кинетични двуметрови „столове“ на Златева, заети от следите на не – и присъстващите ангели подчертаха особеното въздушно пространство на левия „аквариум“. От другата страна, в десния прозрачен куб, тежките, изникващи като от земята елегантни каменни импровизации на Здравков обособиха

Мирена Златева – „Ангели“

характерен и почти нисък хоризонт за зрителното възприятие. Отличителната кореспонденция между пространствата бe отчетена и от колегите, и от двамата автори. Мирена Златева в последните години работи в интимния формат на медалната скулптура, малката пластика и инсталацията. Здравко Здравков е познат със специфичния си почерк в камъка и малката пластика. Но форматите и материалите в тази изложба остават на втори план. Водещият, първи прочит се подчертава от характерното и за двамата пластично присъствие и наситеност на формата, присъствие на изразното средство като основен език в общуването. Съществена емблема остава одухотвореното и неформално присъствие и на двамата автори, запазващи добрия вкус и изключителното тактилно отношение и усет към материала.

Д-р Мирена Златева

ЕНИГМИТЕ НА МОДЕРНОСТТА И ДУХЪТ НА ТВОРЧЕСТВОТО

Споделени мисли в пространството „Да влезеш в ателието...“

В новата си експозиция, подредена на „Шипка“ 6, Спартак Паскалевски поднася новаторски решения и надскача обичайното. Според автора това е временното му ателие.

Неговата изложба е ярък пример на интелектуалните нужди и търсения на съвременния творец. Непосредственото опознаване на творбите му поднася освен естетическа наслада, а също така и познавателност отвъд обичайното.

Живописните платна са обединени в серии с ясно отличими характеристики с оглед на творческите търсения и философските впитания на Спартак Паскалевски. Серии картини носят имена, пряко кореспондиращи с отношението на автора към процесите на активно разширяване на разбирането, възприемането и легитимирането на творческия процес като опитност, превърната в памет. Живописните серии са именувани „Хромофони-S“, „Хромофони-P“, „Хромофони-E“, „Хромофони-D“, „Вземи = в земи“ и „Катарзис“, а изключителната графична серия е именувана „Палимпсест“.

Тълкуването на наименованията ни приканва да изясним преходните етапи и взаимосвързаности с природата на творческия процес, за да получим вярна представа за същностите им. Серията живописни платна „Хромофони-S“ изследва символите и символиката като натоварени със спомагателни и периферни функции. „Хромофони-P“ обгръща въпросите на вътрешната абстракция като състояние. „Хромофони-E“ разглежда впитането на енергия в живописен проект, от което въздействието е сякаш пластично неограничено. „Хромофони-D“ ни въвлеча в свят на динамика. При тази живописна серия творческият замисъл надхвърля предметната конкретика и отвежда отвъд състоянието на организираната материя. Графичната серия подчертава многообразието на формата, в която се проявява графичното изкуство. Блестящо изпълнените графични творби в смесена техника (офорт и акватинта) сякаш допълват посланията на автора.

Творбите му притежават собствено естетическо измерение, възплъщавайки в себе си авторския концептуален мироглед, с който ние донякъде сме запознати от неговите книги. Достатъчно е да споменем излязлата през 2008 г. „Проекции на сакралното“ и излязлата през 2009 г. „Думи, интонации, образи, парадокси и сарказми“, за да разберем творческите нагласи и вдъхновения на автора.

В тази си изложба Спартак Паскалевски разтегля времето на всекидневието и ни дава възможност да погледнем отвъд.

От разговора си с автора научих, че проектът остава отворен, сериите тепърва ще се развиват и обогатяват. Последните акорди предстоят.

Соня Стоичкова

ИЗЛОЖБА НА ЕМИЛ ПОПОВ И СТАНИСЛАВ ПАМУКЧИЕВ В ПЛОВДИВ

Седем картини. Седем рисунки. Седем скулптури. Седми април. Седем вечерта...

Седем е магическият код на тази изложба.

Със седем картини, седем рисунки и седем скулптури пловдивската галерия „Резонанс“ година след създаването си представя сполучливия артистичен тандем Емил Попов и Станислав Памукчиев.

Седем – цифрата на мъдростта по нумерологичните трактати, вибрира особено хармонично с емоционалния заряд на изложбата.

Може би е случайност, но седми април – датата, на която се откри тази изложба – съвпада с рождения ден на галериста и собственик на галерията Антония Димитрова, която с много ентузиазъм и обич създаде едно ново и неповторимо за Пловдив арт пространство.

Животът и „оживяването“ на материята е основната посока на артистичните търсения на двамата художници. Условното въвеждане на цифрата седем, числото на мъдростта, внася интересен допълнителен нюанс. Така породените асоциации, например с дните от седмицата, както и много други препратки, подчинени на тази цифра, подчертават хронологическо развитие, движението на пластическата форма. Изложбата на Емил Попов и Станислав Памукчиев в Пловдив е естествено продължение на тяхното представяне в галерия „Ракурси“ през месец ноември 2010 г.

Погледът към живота на „неодушевената“ форма играе роля на свързващо звено във възгледите на двама утвърдени и добре познати на публиката творци. Естествените сакрални „Начала“ започват своето артистично въплъщаване с избора на изобразителен материал. Металът, гипсът, въглените, пепелта, саждите, восъкът, тензухът и други близки до природата материали носят символиката на онази емоционална и духовна памет на материята, която дава начало и е богат ресурс за художествени тълкувания и трансформации.

Пространствените композиции на Станислав Памукчиев представят синтезиран поглед към началните митологични натрупвания. Иносказателни и пестеливи като цвят и образност, големи, обгръщащи като формат, но и съпротивляващи са на консумативната нагласа за лесна достъпност, платната на художника приобщават с възможните разностранни и лични продължения в тълкуването, в дописването и мисловното преподреждане. Те носят кодираната многовариантност, невидима образност, взаимодействат, допълват се. Както с голямоформатните композиции, така и с малките по формат рисунки върху хартия Станислав Памукчиев ни въвежда в многопластова среда от образност само за емоционално „посветени“. Многовариантна фигуративност, умело пресъздадени живописни преливания и припокривания, скрита енергия – в тях могат да бъдат припознати както мистични или банални рефлексии, както страсти, страхове или фобии, така и преродените за нов живот любов, радост и копнеж.

Емил Попов представя скулптури на животни. Изобразяването на животни е не само любимо занимание или удоволствие за художника. Самите пластики подсказват, че то е вродено и жизнено необходимо за процеса на артистично вчувстване. Пластиките на коне, както и напирщата в тях недоизказана енергия и движение препращат към друга фаза от развитието на формите. Металът показва материята в развитие, показва нейната връзка с човека, тяхното взаимопроникване и опознаване. Отличното майсторство и наблюдателност, характерният, утвърден с годините пластичен стил на скулптора представят пред нас превъзходни, подчертано експресивни фигури на коне. Така пластиките на Емил Попов кореспондират с голямоформатните картини и рисунките на Станислав Памукчиев

Емил Попов и Станислав Памукчиев в галерия „Резонанс“

и ни дават асоциации с естествено продължение на духовно израстване на формите. Въплъщаването, конструкциите, моделиращи живота, изначалните енергии са представени на друга фаза, следващ етап на развитие.

Изложбата на Емил Попов и Станислав Памукчиев в галерия „Резонанс“ интригува не само с трудната за постигане комбинация между двама утвърдени творци с разпознаваема стилистика. Тя привлича и с това, че ни прави съпричастни с техните пластично претворени размисления с отворен финал на вечните теми в битието и изкуството. Особена е ролята на пространството в галерията. Нестандартната форма на залата, колоните, идеално белите стени, покритият двор, застлан със ситни бели камъчета подпомагат и „прегръщат“ изложбата. Пловдивската галерия „Резонанс“ се представя като особено сполучлива среда за иновативни автори и нестандартни артистични стратегии. Една година след създаването си тя завладява не само с перфектния си пространствен интериор, но и със своята магична одухотвореност, предпоставка за нови приятни изненади.

Николай Маринов

ЙОРДАН МАРКОВ – ОПИТ ЗА ПОРТРЕТ*Размисли по повод на един юбилей*

Йордан Марков е роден през 1931 г. в град Гоце Делчев. През 1955 г. завършва „Архитектура“ в тогавашния ВИСИ и през 1966 г. „Стенопис“ в Художествената академия при проф. Георги Богданов. В периода 1955-60 работи в Софпроект като архитект, а от 1966 е преподавател в Лесотехническия университет. Член е на СБХ и САБ, носител на орден „Кирил и Методий“, доктор „Хонорис кауза“ на ЛТУ. Автор е на над 50 произведения в областта на мозайката, сграфитото и стенописа. Сред едни от най-значимите му творби са мозайките в Министерство на енергетиката, балнеосанаториум на ЦК на БКП, Хисар, Посолство на Република България в Москва, хотел „Плевен“, Плевен, АЕЦ „Козлудуй“, техникум по енергетика, София, Профсъюзен дом на културата, Добрич, ЛТУ, София.

80 години не са малък период за един творец. Още повече когато той все още работи активно. Това е житейско и професионално приключение, което малцина имат късмета да изживеят пълноценно. Йордан Марков определено е от тях. Той преминава из пределите на десетилетията с усмивка, с бодър дух и с увереността, че ще успее. И го прави. Въпреки всичко той устоява да носи в себе си забележителна психологическа сила, която му дава позитивен заряд и вътрешна мотивация за създаване.

Без претенциите да правя словесен портрет просто ми се ще да очертая с шрих обрза на художника проф. арх. Йордан Марков. Със сигурност той заслужава много повече, но това е друга тема. Неговото име се свързва със стенно-монументалните изкуства в България, с Лесотехническия университет, със Съюза на българските художници, със Съюза на архитектите в България.

Принципно юбилеят като повод отправя към равносметка. За един творец е особено важно да остави след себе си следа – с произведенията си, с творческия си възглед, с цялостното си обществено поведение. Йордан Марков го прави, преминавайки през опита на своите над 55 години творческа дейност. Изключително скромен човек и подчертано прецизен към себе си и околните творец, той приема предизвикателствата на живота с лекота, завидна адаптивност, учудваща издръжливост и усилена толерантност. Ако трябва да използвам няколко думи, които да определят неговото творческо и житейско поведение, то те са премереност, професионална дисциплина, хармония, изисканост.

Ако се впуснем в изреждане на всички произведения, които той е създал, списъкът би бил доста дълъг. Всички създадени от него мозайки, стенописи, сграфито, както и кавалетните му произведения се отличават с обаятелно чувство за мярка. Във всяка творба за Йордан Марков мярката е на много нива – в съжителството с архитектурната среда, в колоритното пропорциониране, в пространственото конструиране. Така сътворено от него не остава незабелязано. Творбите му създават онази дияра в съзнанието на поколения зрители, която носи печата на концептуалното, балансирано мислене на един ахритект монументалист.

*Даниела Чулова***ДВАЙСЕТ ГОДИНИ ПРЕД КЕРАМИЧНАТА ПЕЩ***Маргарита Иванова подреди изложба в галерия „Станислав Доспевски“, Пазарджик*

Да се пише за керамиката по същество е работа по-скоро есеистична, отколкото изкуствоведска. Защото изкуствознанието, ако го изповядваме правилно, се води от един свой ПЪРВИ, основен закон – „Пази се от обобщението!“ А как да говорим за извечната КАЛ, без да обобщаваме, без да се връщаме към тази първична материя придала телес-

ност на Адам; без да си спомняме за Колоса с глинени крака; за митичния ГОЛЕМ от средновековните чешки еврейски гета? Невъзможно е. Невъзможно е да мислим изкуството на керамиката, без да си спомним и онази будистка мъдрост, която гласи, че смисълът на грънчарското колело не е в извайването на гърнето, а в символа, в присъствието на оная празнота, която то затваря. Дълги години третирано като занаят, после маргинализирано като „приложно“, изкуството на керамиката и днес е често пренебрегвано от изложбените практики на множество частни и държавни галерии. То е капризно за експониране, трудно кореспондира с други жанрове, чупливо е за фондово съхраняване.

Затова – радостно е Художествена галерия „Станислав Доспевски“ да домакинства на изложбата юбилей на Маргарита Иванова – художник, керамик и галерист; активен член на СБХ и не на последно място – обичан педагог. И понеже наистина съзнателно се стремия да заобиколя традиционния изкуствоведски формален анализ, бързам да подчертая нейното мъжество в една изключително тежка, трудоемка (и често рискова), но заедно с това и деликатна технология като керамиката.

Обработването на глазуричните нюанси, темперирането на термичната обработка, която може да се сравни само с „ецването“ при тиражираната графика; необходимите познания за химията на глазура и емайла трябва да бъдат съчетавани с пластична култура и находчивост.

Мисля, че Маргарита Иванова вече 20 години наистина мъжествено покрива всички тези „ТРЯБВА“ на керамичното правене. В тази експозиция особено впечатляващи за мен са триизмерните й пластики. В тях можем да открием черти от преднамерената пословичност, целяща обобщен образ на съвършенството, каквото помним от уроците на Донатело и Лука де ла Робиа..., аналогичните могат да стигнат и по-близо до съвремените ни – например със слабо известната у нас Светлана Карлханова.

Този 20-годишен юбилей визуализира в пълна сила тезата за „изкуството като процес на познанието“. В този процес някак закономерно се вписват и първите пластични експерименти на авторката с бронза.

Но това не е изневяра, а по-скоро признание в любов – любов към креативната строгост на ОГЪНЯ!

*Доц. д-р Петър Змиичаров***КОНКУРС ЗА МЛАДИ ХУДОЖНИЦИ, КРИТИЦИ И КУРАТОРИ НА ФОНДАЦИЯ „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“ – 2011 Г.**

Конкурсите за изкуство са любопитно явление в нашата действителност – с всяка изминала година предизвикват все повече критики, поставят все повече въпроси, вариращи от неуместността на разделянето по категории до съмнения относно субективната оценка на журитата. Но това е неизбежно и винаги съпътства едно подобно събитие, а действителността е, че въпреки условността си конкурсите за млади художници (и не само този на фондация „Св. Св. Кирил и Методий“) продължават да бъдат стимул, да диктуват определени тенденции и да изваждат на повърхността „новите звезди“ на съвременното българско изкуство.

Бих искала да споделя впечатленията си от тазгодишната изложба на фондацията с предварителната уговорка за моята субективност в оценката като един от наградените в раздел „Критика“. Колкото и комично да изглежда това отстрани, понякога се налага сам да пишеш за това, в което участваш просто защото няма кой друг да го направи. Ето защо ще се опитам да погледна с максимална дистанцираност на ситуацията, извинаяйки се предварително за парадоксалната й нелепост.

Голямата награда, както често се случва в този конкурс, не беше присъдена. Призове за живопис получиха Константин Костов („Just do it“, „Без заглавие“ и „Самотният мечтател“) и Зоран Георгиев („Работен календар“, „Натюрморт с касова бележка“ и „Автопортрет след нощна смяна“), за графика – Венелин Шурелов („Tabula rasa“) и Горан Тричковски („Звярът“ и „Красавицата“), за скулптура – Николай Маринов („Архиви“) и за кураторски проект – Йово Панчев за изложбата в галерия „Индустриална 11“ („Гранична ситуация: рисунката в съвременното изкуство“). При критиката се получи интересна ситуация – журито сякаш не можа да поеме отговорност и да избере един победител, затова раздели наградата между тримата участници – Светла Петкова, Даниела Чулова-Маркова и Румена Георгиева-Калчева. При всички положения този е далеч по-добрият вариант от това да няма никой, „който да заслужава“. В този аспект е положителна промяната в регламента за участие в тази категория, въведена още в предишното издание – желаещите представят портфолио с публикации, а не пишат текст по някакъв проблем, както беше преди.

Така, поне частично, е елиминирана субективността на избора или както е в случая с този конкурс – липсата на награден, нещо, което беше факт до 2009 г., когато за първи път бяха присъдени призове за критика. Преди това тази категория винаги оставаше встрани, въпреки че всеки, който работи в тази област, се нуждае от признание за често безвъзмездния си и понякога напълно незабележим труд.

Тазгодишната ситуация отстрани също може да бъде тълкувана като negliжиране -

Николай Маринов – „Архиви“

вместо да не дадем награда, можем да наградим всички, поне да няма виновни. Но съвсем честно ще си призная, че не съм сигурна дали трябва да сложа изцяло отрицателен, или все пак малко и положителен знак на случилото се. От една страна, наистина ни се искаше да чуем едно име, от друга, която и от нас да беше избрана, щеше да предизвика вълна от недоволство, защото, както вече споменах, всеки от и без това малкото хора, пишещи за изкуство, заслужава признание.

Разглеждайки изложбата, не можем да не си зададем въпроса за условността на категориите. Инсталациите, които представляваха една немалка част от участващите в селек-

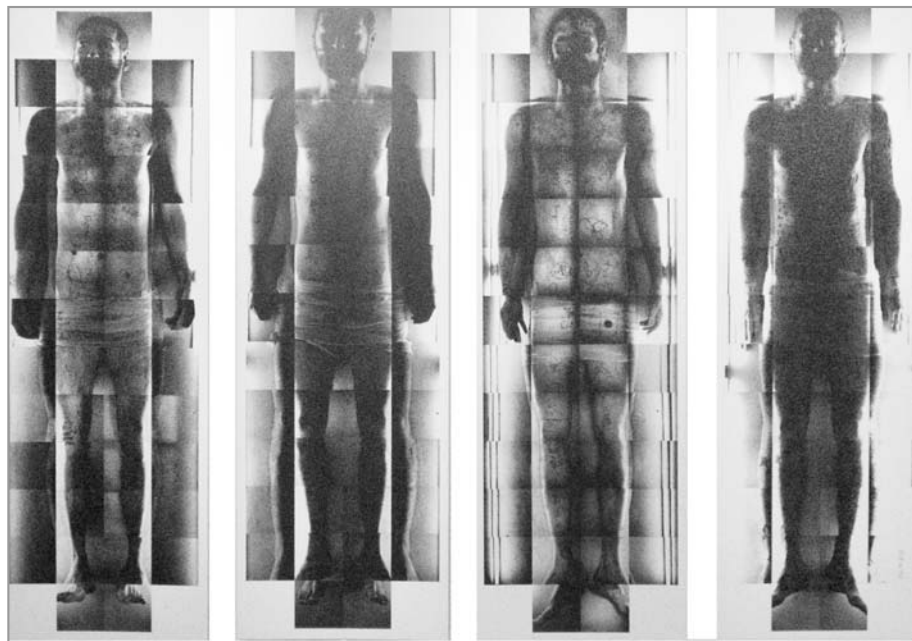
цията произведения, хаотично търсят своето място във всяка една от тях – живопис, графика, скулптура. Щом организаторите на конкурса държат на категоризиране, то не е ли време вече да се обособи някакъв по-уместен раздел, който да приюти инсталацията, обекта, видеото?

Въпреки този недостатък изложбата звучи интересно и цялостно. Любопитни са търсенията в областта на живописата, и то не само при двамата наградени. Напоследък при младото поколение току-що дипломирани художници се наблюдава голямо разнообразие и смее да кажа – оживление. Виждаме го и в настоящата изложба – от чисто експресивното звучене на работите на Людмила Тукусер до социално натоварените творби на Райна Петкова и концептуалните платна на Катерина Дюлгерова.

Тук не може да не се споменат и голямоформатните работи на Минко Йовчев. Скулптурата продължава да се трансформира в посока към инсталацията със същото темпо както и преди. Въпреки тази тенденция обаче все още могат да се видят и сполучливи „класически“ примери като „Конска глава“ на Диан Димов. Наградената творба „Архиви“ на Николай Маринов се отнася по-скоро към един хибриден вариант между инсталация и скулптура, който предполага едно по-широко поле на изява. Графиката винаги е предлагала много възможности за работа, затова и в тази изложба представените произведения в тази категория не отстъпват по разнообразие.

Въпреки цялата си субективност и оспорваност на избора наградите на фондация „Св. Св. Кирил и Методий“ не само запазват, но и увеличават своя престиж, утвърждавайки се като един от основните легитимиращи фактори в нашето съвременно изкуство.

Румена Калчева

Венелин Шурелов – „Tabula rasa“

На 9 май 2011 в Хамбара носител на Железен орден за съвременно изкуство 2011 стана **доктор Галентин Гатев**.

Отличието се присъжда за: „Другият аромат“, „Колоритът задължителен“, „Corpus Alienum“, „Скрита триизмерност“, „Вагон за особено внимание“, „В защита на твърдия материал“, „Движение с черна кутия“, „Двигатели с регионално предназначение“ – изложби, артистични дейности и акции, с които авторът изпробва как да се мисли немислимото и превръща невъможното и безмисленото в реален продукт и действие, с което връща на творческия процес свободата на съотнасяне със света в неговото многообразие и абсурдност на взаимовръзките между предмети, явления и хора.

– Артистична дейност, надхвърляща местните стереотипи за артист и изкуство и претенции за стойност, базирани на регионалния си произход и предназначение.

– Принос към българското, европейско и световно изкуство на 20-ти и 21-ви век

Радко Мурзов откри своята изложба „Инвенции и реалности“, посветена на 40 години творческа дейност. Изложбата включи 100 творби – живопис и графика и е експонирана в арт салона на Радио Варна. Иван Гранитски откри изложбата, която се осъществява благодарение на дирекция „Култура“ на община Варна. Изложбата ще продължи от 19 май до 8 юни.

Изложбата на художника **Велимир Петров** бе открита на 7 април 2011 г., в изложбените зали на РИМ-Русе – в сградата „Дворец на Княз Александър Батенберг“.

Изложбата е от най-новите работи на художника – от последните шест месеца. Свързана е с рождения му ден (5 април 1939) и с дългогодишните му плодотворни отношения с музея. Велимир Петров е международно известен български художник. Картините му са представени в галерии и частни колекции в Европа, Съединените американски щати и Азия. Носител е

на редица награди. Потомствен русенец, неговият артистичен поглед и темперамент са повлияни от богатата история и традиции на града.

На 1 юни **Николай Китанов** откри своя самостоятелна изложба – живопис в галерия „Хаджистоянови“ – НДК. Изложбата включва 30 живописни работи и ще продължи до 21 юни 2011 г.

Деля Чаушева и Стели Грънчаров откриха изложбата „Посоки“ на 19 май. Изложбата продължава до 5 юни 2011 г.

Валентин Топалов откри изложба – живопис в галерия „ЛИК“ на 26 май 2011 г., която ще продължи до 15 юни 2011 г. Авторът представя 37 маслени творби, създадени в последните две години.

По случай 24 май с указ №108/19.05.2011 г. Президентът на Република България Георги Първанов награди художника **Георги Трифонов** с орден „Св. Св. Кирил и Методий“ за особено значимите му заслуги в областта на културата и изобразителното изкуство.

В галерия „Минерва“ в Гранд хотел „София“ се откри изложба скулптура (малка пластика) на **Георги Данчов**. Изложбата ще продължи от 10 юни до 10 юли 2011 г.

В галерия „ТЕА“ на 25 май 2011 г. по случай 10-годишнината ѝ се откри изложба графика на **Симеон Халачев**. Изложбата ще продължи до 10 юни.

На 3 май 2011 г. се откри **София Хартиен Арт Фест 2011**, организиран от фондация „АМАТЕРАС“. Фестивалът продължава до 30 юни.

Ретроспективна изложба – живопис на **Симеон Спиридонов** се откри на 2 юни 2011 г. в Художествена галерия „Станислав Доспевски“ – Пазарджик.

ПРОФ. Д-Р ВЕРА ДИНОВА-РУСЕВА (1924-2011)

Забележителен човек и професионалист, отдаден на работата си като изкуствовед и преподавател. Ще остане в спомените ни с приноса, който дава за развитието на българското и европейското изкуствознание, с изследванията си в областта на сценографията, с монографиите си за редица художници и теоретичните си разработки по проблемите на новата българска живопис и изкуството на Възраждането.

Нестихващата ѝ любов към театъра я насочва към изучаването на българската сценография, резултат от което е нейният фундаментален труд – „Българската сценография 1846-1974“ (1975), с който става лауреат на наградата на СБХ за изкуствознание „Николай Райнов“. Автор на многобройни публикации в периодичния печат и научни студии в специализираните издания. Участва в организирането и провеждането на научни сесии, симпозиуми и конференции у нас и в чужбина, научен ръководител на представителни български изложби зад граница. Дългогодишен член на СБХ и сътрудник в Института за изкуствознание към БАН, носител на няколко награди и отличия.

Поклон пред светлата ѝ памет!

ГЕОРГИ ТРИФОНОВ (1947-2011)

Творческият път на Георги Трифонов е едно непрестанно израстване и преоткриване на себе си в различни пластични пространства: живопис, графика, иконопис, илюстрация и монументална живопис. С душевност на самотник, пътешественик и изповедник, той облагородява и извисява духовните стремежи на нашето време. Неговият оригинален и точен изказ е знак за една съдържана поезия, която ни открива възможността да се докоснем до неща, неподвластни на времето.

Дългогодишен член на СБХ, участвал в ръководството и организационната му дейност, основател и председател на Фонд „Поддържане на изкуството в България“, многократно удостоен с престижни държавни отличия.

Поклон пред светлата му памет!

„В края на неделата си остаряваш,
като че в живота късно си дошъл на гости,
но не ти се иска да си идеш.“ *Георги Трифонов*

РУМЯНА КОНСТАНТИНОВА (1956-2011)

Една от най-значимите представителки на българското изкуствознание, дългогодишен член на секция „Критика“ към СБХ и неин творчески секретар, отдала много сили и енергия в работата си за Института по изкуствознание към БАН, преподавател в НХА. Автор на редица публикации в списания „Изкуство“ и „Проблеми на изкуството“, във вестници „Народна култура“, „Пулс“, „Литературен вестник“, „Стандарт“, както и на монографии и каталози. Ще я запомним с организацията и провеждането на много юбилейни, ретроспективни и секционни изложби.

Поклон пред светлата ѝ памет!

КИРИЛ ГУЦОВ (1945-2011)

Отиде си един талантлив творец с високо човешко достойнство, който години наред утвърждаваше понятието „художник“ в Бяла Слатина. Неговата живопис откриваше реалността с лиричен поглед и чар в прегорени багри и веществена форма. Заниманията му бяха своеобразни и разностранни. Отдадеността му към изкуството и творчеството несъмнено ще получат заслужената висока художествена и обществена оценка.

Поклон пред светлата му памет!